

【Phần 1】 Những quy tắc cơ bản khi làm việc tại Nhật Bản

Khi làm việc tại Nhật với tư cách là người nước ngoài, không ít người cảm thấy lo lắng như: “Không hiểu rõ nội dung hợp đồng”, “Bất an về lương hay cách làm việc”, hoặc “Tiếp tục làm việc như thế này có ổn không?”. Do khác biệt về ngôn ngữ và chế độ, cũng có nhiều trường hợp phải một mình ôm hết những vấn đề đó. Tại đây, dựa trên những câu hỏi thường được người lao động nước ngoài gửi đến, chúng tôi tổng hợp một cách dễ hiểu các quy tắc cơ bản và cách xử lý liên quan đến công việc và cuộc sống. Hy vọng bạn hãy sử dụng như một tài liệu tham khảo để có thể yên tâm làm việc.

Hiểu đúng về hợp đồng, tư cách lưu trú, điều kiện lao động và phòng tránh rắc rối.

Q1

Công ty nói sẽ không gia hạn hợp đồng cho tôi. Tôi nên làm gì?

A1

Trước tiên, hãy kiểm tra thời hạn hợp đồng và điều kiện gia hạn được ghi trong hợp đồng lao động. Sau đó, điều quan trọng là phải xác nhận cụ thể với công ty về lý do không gia hạn và bạn có thể làm việc đến khi nào. Nếu việc này ảnh hưởng đến cuộc sống, hãy bắt đầu tìm công việc tiếp theo càng sớm càng tốt. Đồng thời, bạn cũng nên sử dụng Hello Work và tìm hiểu về ảnh hưởng đối với tư cách lưu trú để yên tâm hơn.

Q2

Nếu nghỉ việc thì tư cách lưu trú sẽ thế nào?

A2

Việc nghỉ việc không có nghĩa là tư cách lưu trú sẽ mất ngay lập tức. Tuy nhiên, nếu kéo dài tình trạng không làm việc trong thời gian dài thì có thể trở thành vấn đề. Sau khi nghỉ việc, điều quan trọng là nhanh chóng tìm công việc mới và khi cần thì nên trao đổi với Hello Work hoặc Cục xuất nhập cảnh. Trong một số trường hợp có thể cần đổi tư cách lưu trú, vì vậy hành động sớm là rất quan trọng.

Q3

Lương ít hơn hoặc khác với thỏa thuận ban đầu

A3

Trước tiên, hãy kiểm tra hợp đồng lao động, giấy thông báo điều kiện lao động và phiếu lương để sắp xếp rõ phần nào khác với thỏa thuận. Sau đó, hãy yêu cầu công ty giải thích. Việc lưu lại nội dung trao đổi và bằng chứng bằng ghi chú hoặc hình ảnh sẽ hữu ích cho việc xử lý sau này. Nếu tình hình không được cải thiện, bạn cũng có thể cân nhắc trao đổi với Sở giám sát tiêu chuẩn lao động.

Q4

Tôi có thể từ chối làm thêm giờ không?

A4

Việc làm thêm dựa trên nội dung hợp đồng và quy định của công ty, tuy nhiên việc ép làm quá giờ hoặc làm việc quá sức trong thời gian dài có thể trở thành vấn đề. Nếu khó làm thêm, hãy trình bày lý do để trao đổi. Nếu tình hình không được cải thiện thì nên lưu lại các ghi chép liên quan. Không nên cố gắng quá sức, mà cần ưu tiên sức khỏe và cuộc sống của bản thân.

Q5

Tôi đang bị bắt nạt hoặc phân biệt đối xử tại nơi làm việc

A5

Trước tiên, hãy ghi lại cụ thể khi nào, ở đâu, ai đã làm và nội dung sự việc như thế nào. Sau đó, điều quan trọng là báo với cấp trên hoặc bộ phận tư vấn trong công ty. Nếu khó giải quyết trong nội bộ công ty, việc sử dụng các cơ quan tư vấn bên ngoài cũng có thể giúp giải quyết vấn đề. Đừng chịu đựng một mình mà hãy hành động sớm.

Q6

Tôi không hiểu tiếng Nhật nên gặp khó khăn trong công việc

A6

Nếu tiếp tục làm việc mà không hiểu rõ thì dễ dẫn đến sai sót hoặc rắc rối, vì vậy hãy mạnh dạn xác nhận lại. Việc nói “Xin hãy giải thích lại một lần nữa”, hoặc dùng ghi chú, hình ảnh để tăng mức độ hiểu cũng rất hiệu quả. Ngoài ra, sử dụng ứng dụng dịch hoặc nhờ công ty giải thích bằng tiếng Nhật đơn giản cũng là một cách.

Q7

Tôi muốn nghỉ việc thì phải làm sao?

A7

Trước tiên hãy kiểm tra quy định nghỉ việc được ghi trong nội quy công ty hoặc hợp đồng. Sau đó, hãy thông báo ý định nghỉ việc với công ty và tiến hành các thủ tục cần thiết. Thông thường cần báo trước trong một khoảng thời gian nhất định. Nếu tự ý nghỉ mà không thông báo thì có thể dẫn đến rắc rối, vì vậy điều quan trọng là phải làm đúng trình tự.

Q8

Tôi có thể sử dụng ngày nghỉ phép có lương không?

A8

Nếu đã làm việc liên tục trong một khoảng thời gian nhất định, bạn có quyền sử dụng ngày nghỉ phép có lương. Dù là người nước ngoài thì cũng được áp dụng giống như người Nhật, vì vậy hãy kiểm tra thời gian làm việc và số ngày phép còn lại rồi đăng ký trước với công ty. Về cơ bản, công ty không được đối xử bất lợi với bạn vì lý do sử dụng nghỉ phép có lương.

Q9

Nội dung tôi tư vấn có bị công ty biết không?

A9

Nhiều nơi tư vấn rất chú trọng đến quyền riêng tư của người tư vấn. Về cơ bản, nội dung sẽ không bị truyền đạt cho công ty nếu chưa có sự đồng ý của. Cũng có những nơi có thể tư vấn ẩn danh, vì vậy nếu lo lắng hãy xác nhận trước khi sử dụng.

Nếu có điều gì khiến bạn băn khoăn dù chỉ một chút, đừng để nguyên như vậy mà hãy tìm hiểu thông tin và thử trao đổi với cơ quan đáng tin cậy. Để có thể tiếp tục làm việc một cách yên tâm, hãy tận dụng những hỗ trợ cần thiết.